

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

'Status of forces': Strafrechtsmacht over militairen vanuit internationaalrechtelijk & militair-operationeelrechtelijk perspectief

Voetelink, J.E.D.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Voetelink, J. E. D. (2012). 'Status of forces': Strafrechtsmacht over militairen vanuit internationaalrechtelijk & militair-operationeelrechtelijk perspectief.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Bijlage B Overzicht crisisbeheersingsoperaties (niet VN)

Overzicht I, strafrechtsmacht bij crisisbeheersingsoperaties; Internationale organisaties (m.u.v. VN); voor 1989		
Operatie:	Rechtsmacht zendstaat:	Opmerkingen:
Arabische Liga		
- Koeweit (1961) - Jordanië (1970) - Libanon (1976)	exclusief ¹⁰⁰⁷ onbekend onbekend	- geen statusregeling bekend geen statusregeling gesloten ¹⁰⁰⁸
Organisatie van Amerikaanse Staten, OAS		
- waarnemers (diverse) - Dominicaanse Rep. (1965)	onbekend onbekend	geen statusregeling bekend geen statusregeling bekend
Organisatie voor Oost-Caribische Staten, OECS		
- Grenada (1983)	onbekend	geen statusregeling bekend
Organisatie voor Afrikaanse Eenheid, OAE		
- Tsjaad (1979-1982)	exclusief ¹⁰⁰⁹	-

¹⁰⁰⁷ Par. 11, *Exchange of Letters between His Highness the Prince of the State of Kuwait and the Secretary General of the League of Arab States*; Koeweit, 12 augustus 1961 (gepubliceerd in: *UN Doc S/5007*, 30 november 1961).

¹⁰⁰⁸ Schmalenbach 2004, p. 518.

¹⁰⁰⁹ Par. 5, onder 9, *Agreement between the Transitional National Union Government of the Republic of Chad and the Organization of African Unity (OAU) regarding the status of a Pan-African peacekeeping force in Chad*; Nairobi, 28 november 1981 (Annex in: Terry M. Mays, *Africa's First Peacekeeping Operation, the OAU in Chad 1981-1982*, Westport 2003).

Overzicht II, strafrechtsmacht bij crisisbeheersingsoperaties; Coalities van staten; voor 1989		
Operatie:	Rechtsmacht zendstaat:	Opmerkingen:
Multinational Force and Observers, MFO		
Egypte (1981-)	exclusief ¹⁰¹⁰	-
Multinational Force, MNF		
Libanon (1982-1984)	cfm. diplomaten-verdrag ¹⁰¹¹	
Inter African Force, IAF		
Zaire (1978-1979)	onbekend	geen statusregeling bekend
Commonwealth Monitoring Force, CMF		
Rhodesië/Zimbabwe (1979-1980)	onbekend	geen statusregeling bekend
Indian Peacekeeping Force, IPKF		
Sri Lanka (1987-1990)	onbekend	geen statusregeling bekend
Malediven (1988)	onbekend	geen statusregeling bekend

¹⁰¹⁰ Par. 11, onder a, Appendix bij Annex, bij *Protocol relating to the establishment and maintenance of a Multinational Force and Observers (with annex)*; Washington, 3 augustus 1981 (Vol. 1335 UNTS 1983, No. 22403).

¹⁰¹¹ *Exchange of notes constituting an agreement on United States participation in a multinational force in Beirut*, Beiroet, 18 en 20 augustus 1982 (Vol. 1751 UNTS 1993, No. 30567) en onderdeel viii, *Exchange of notes constituting an agreement on United States participation in a Multinational Force in Beirut*, Beiroet, 25 september 1982 (Vol. 1777 UNTS 1994, No. 31022). Afspraken van Frankrijk en Italië zijn niet gepubliceerd in de UNTS.

Overzicht III, strafrechtsmacht bij crisisbeheersingsoperaties; Internationale organisaties (m.u.v. VN); na 1989		
Operatie:	Rechtsmacht zendstaat:	Opmerkingen:
Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, OVSE		
- diverse missies	onbekend	Statusregelingen in vorm van niet gepubliceerde MOU's
Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, NAVO		
- IFOR/SFOR (1994-2004)	exclusief ¹⁰¹²	-
- Kosovo (1999-....)	exclusief ¹⁰¹³	-
- Albanië (1999-2010)	exclusief ¹⁰¹⁴	-
- Macedonië (2001-2003)	onbekend	afspraken zijn geheim
- Afghanistan (2003-....)	exclusief ¹⁰¹⁵	-
Europese Unie, EU		
- Macedonië (2003)	cfm. diplomaten-verdrag ¹⁰¹⁶	
- Kongo DRC (2003 en 2006)	-	geen statusregeling opgesteld
- Bosnië (2004-)	exclusief ¹⁰¹⁷	-
- Tsjad (2008-2009)	exclusief ¹⁰¹⁸	-
- CAR (2008-2009)	exclusief ¹⁰¹⁹	-

Z.O.Z.

¹⁰¹² Art. 7 *Agreement between the Republic of Bosnia and Herzegovina and the North Atlantic Treaty Organisation (NATO) concerning the status of NATO and its personnel*; art. 7 *Agreement between the Republic of Croatia and the North Atlantic Treaty Organisation (NATO) concerning the status of NATO and its personnel* en art. 10 *Agreement between the Federal Republic of Yugoslavia and the North Atlantic Treaty Organisation (NATO) concerning transit arrangements for peace plan operations*; Wright-Patterson Air Force Base, Ohio, 21 november 1995 en Parijs 14 december; Appendix B to Annex 1-A bij de *Vredesovereenkomst van Dayton* (<www.ohr.int/dpa/>).

¹⁰¹³ Sectie 2, par. 2.4, *Regulation No. 2000/47 on the status, privileges and immunities of KFOR and UNMIK and their personnel in Kosovo*; 18 augustus 2000.

¹⁰¹⁴ *Agreement between the government of the Republic of Albania and NATO concerning the status of NATO and its personnel present on the territory of the Republic of Albania*; Brussel, 24 juni 1999 (NAVO Document SG(99)1003 van 25 juni 1999).

¹⁰¹⁵ Sectie 1, derde lid, Annex A, *Military Technical Agreement between the International Security Assistance Force (ISAF) and the Interim Administration of Afghanistan*; 4 January 2002.

¹⁰¹⁶ Art. 6, eerste lid, *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië over de status van de door de Europese Unie geleide troepenmacht in de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië*; Skopje, 21 maart 2003 (PbEU 2003, L 82/46)

¹⁰¹⁷ Par. 12 *UN Doc S/RES/1575* (2004) van 22 november 2004 waarin de VN Veiligheidsraad de statusregelingen bij de *Vredesovereenkomst van Dayton* van toepassing verklaarde op zowel de NAVO als de EU missie.

¹⁰¹⁸ Art. 6, derde lid, *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Tsjad inzake de status van de door de Europese Unie geleide troepenmacht in de Republiek Tsjad*; N'Djaména, 6 maart 2008 (PbEU 2008, L 83/40).

¹⁰¹⁹ Art. 6, derde lid, *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Centraal-Afrikaanse Republiek inzake de status van de door de Europese Unie geleide troepenmacht in de Centraal-Afrikaanse Republiek*; Bangui, 16 april 2008 (PbEU 2008, L 136/46).

- **VERVOLG** -

Overzicht III, strafrechtsmacht bij crisisbeheersingsoperaties; Internationale organisaties (m.u.v. VN); na 1989		
Commonwealth of Independent States, CIS		
- Moldavië (1992-....) - Z-Ossetië (1992-2008) - Abchazië (1993-2008) - Tadzjikistan (1993-2000)	status cfm. VN-verdrag; 'expert on mission'¹⁰²⁰ Idem Idem Idem	
Organisatie voor Afrikaanse Eenheid, OAE		
- Rwanda (1991-1993) - Uganda (1993) - Burundi (1994-1996)	onbekend onbekend onbekend	geen statusregeling bekend geen statusregeling bekend geen statusregeling bekend
Afrikaanse Unie, AU		
- Burundi (2003-2004) - Soedan (2004-2007) - Somalië (2007-) - Comoren (2006) - Comoren (2007-2008)	onbekend exclusief¹⁰²¹ exclusief¹⁰²² onbekend onbekend	geen statusregeling bekend geen statusregeling bekend inhoud statusregeling onbekend inhoud statusregeling onbekend
Economic Community of West African States, ECOWAS		
- Liberia (1990-1999) - Sierra Leone (1997-1999) - Guinee Bissau (1998-1999) - Ivoorkust (2002-2004) - Liberia (2003)	onbekend¹⁰²³ onbekend exclusief¹⁰²⁴ onbekend onbekend	inhoud statusregeling onbekend geen statusregeling bekend - geen statusregeling bekend geen statusregeling bekend
Central African Economic and Monetary Community, CAEMC		
- CAR (2002-2008)	exclusief¹⁰²⁵	-
Economic Community of Central African States, ECCAS		
- CAR (2008-....)	onbekend¹⁰²⁶	inhoud statusregeling onbekend
Southern African Development Community, SADC		
- Congo (1998) - Lesotho (1998-1999) ¹⁰²⁷	onbekend onbekend	geen statusregeling bekend inhoud statusregeling onbekend

¹⁰²⁰ Par. 39, *Statute on Collective Peace-keeping Forces in the Commonwealth of Independent States*; Moskou, 19 januari 1996 (UN Doc A/51/62; S/1996/74).

¹⁰²¹ Par. 62, onder b, *Status of mission agreement on the establishment and management of the ceasefire commission in the Darfur area of Sudan*; Khartoum, 4 juni 2004 (www.issafira.org/AF/profiles/sudan/darfur/soma.pdf).

¹⁰²² Art. XII, par. 55, onder b, *Status of Mission Agreement (SOMA) between the Transitional Federal Government of the Somali Republic and the African Union Mission in Somalia (AMISOM)*; Addis Ababa, 6 maart 2007 (<www.africa-union.org/root/AU/AUC/Departments/PSC/AMISOM/doc/Status_of_Mission_Agreement_on_AMISOM.pdf>).

¹⁰²³ Acht jaar na begin van de missie is naar verluid een geheim statusverdrag getekend; Schmalenbach 2004, p. 521.

¹⁰²⁴ Art. VII, par. 24, *Agreement defining the operations, composition and status of ECOMOG on the territory of the Republic of Guinea-Bissau*; Bissau, 22 maart 1999 (UN Doc S/1999/445 (1999) van 20 april 1999).

¹⁰²⁵ 'Multinational Force Central African Republic' (FOMUC); art. 11 *Protocole Relatif au mandat et au statut de la force multinationale de la CEMAC en République Centrafricaine*; 3 juni 2003 (<www.juriafrica.com>).

¹⁰²⁶ De ECCAS nam in 2008 de operatie in de CAR over van de CAEMC onder de naam 'Mission for the Consolidation of Peace' (MICOPAX).

¹⁰²⁷ 'Operation Boles'.

Overzicht IV, strafrechtsmacht bij crisisbeheersingsoperaties; (Coalities van) staten; na 1989		
Operatie:	Rechtsmacht zendstaat:	Opmerking:
United Task Force, UNITAF		
Somalië (1992-1993)		geen statusregeling opgesteld
Operatie Turquoise		
Rwanda (1994)	onbekend	geen statusregeling bekend
Multinational Force, MNF		
Haïti (1994-1995)	exclusief ¹⁰²⁸	
South Pacific Peacekeeping Force, SPPKF		
Papua Nw Guinea (1994)	exclusief ¹⁰²⁹	
Military Observer Mission Ecuador-Peru, MOPEP		
Ecuador/Peru (1995-1999)	onbekend	geen statusregeling bekend
Multinational Protection Force, MPF		
Albanië (1997)	exclusief ¹⁰³⁰	
Inter-African Mission to Monitor the Bangui Agreements, AMIB		
CAR (1997-1998)	status cfm. diplomaten-verdrag ¹⁰³¹	
Truce Monitoring Group for Bougainville, TMG		
Papua Nw Guinea (1997-1998)	exclusief ¹⁰³²	

Z.O.Z.

¹⁰²⁸ Par. 43, onder b, *Agreement between the governments participating in the multinational force ("MNF") authorized pursuant to Security Council Resolution 940 and the Republic of Haiti on the status of MNF in Haiti*; Miami, 8 december 1994 en Washington, 22 december 1994 (Law and Military Operations in Haiti 1994-1995, Lessons Learned for Judges Advocates).

¹⁰²⁹ Art. 9, tweede lid, *Agreement between Papua New Guinea and Fiji, Tonga, Solomon Islands, Vanuata, Australia and New Zealand, concerning the status of elements of the defence forces of those countries deployed in North Solomon's province of Papua New Guinea as part of the South Pacific Peacekeeping Force*; Suva, 28 september 1994 (in werking: 7 oktober 1994 (1994 PITSE 20)).

¹⁰³⁰ Art. III, derde lid, *Agreement between the government of the Republic of Albania and the governments of the nations contributing to the multi-national protection force bearing on the status of the said force*, Rome, 21 april 1997 (<www.wihl.nl/finals/Albania/AL.T-TR.ALBANFMP.pdf>). Zendstaat kan afzien van uitoefening rechtsmacht ten gunste van staat van verblijf (tweede volzin art. III, derde lid).

¹⁰³¹ Art. 2 *Agreement between the Government of the Central African Republic and the Governments of Burkina Faso, the Republic of Chad, the Gabonese Republic, the Republic of Mali, the Republic of Senegal, and the Tongolese Republic on the status of the forces of the Inter-African Mission to monitor the Bangui Agreements*; Bangui, 25 januari 1997 (UN Doc S/1997/561 (1997) van 22 juli 1997).

¹⁰³² Art. 10, tweede lid, *Agreement between Australia, Papua New Guinea, New Zealand, Fiji and Vanuatu concerning the Neutral Truce Monitoring Group for Bougainville*, Port Moresby, 5 december 1997 (1997 ATS 30).

- **VERVOLG** -

Overzicht IV, strafrechtsmacht bij crisisbeheersingsoperaties; (Coalities van) staten; na 1989		
International Force in East Timor, INTERFET		
Oost-Timor (1999-2000)	volledige immunititeit	geheim; precieze inhoud statusverdrag onbekend
International Peace Monitoring Team, IPMT		
Salomon eilanden (2000-2002)	volledige immunititeit	(m.u.v. elk geval waar de zendstaat "expressly consent otherwise") ¹⁰³³
International Security Force, ISAF		
Afghanistan (2001-2003)	exclusief ¹⁰³⁴	
Opération Licorne		
Ivoorkust (2002-)	functionele ¹⁰³⁵ immunititeit	tevens immunititeit 'on base'
Regional Assistance Mission to Solomon Islands, RAMSI		
Solomon eilanden (2003-....)	functionele ¹⁰³⁶ immunititeit	maar staat verblijft kan geen rechtsmacht uitoefenen als zendstaat die rechtsmacht uitoefent ¹⁰³⁷
Multinational Force Iraq, MNF-I		
Irak (2003-2009)	exclusief ¹⁰³⁸	
Multinational Interim Force, MIF		
Haïti (2004)	onbekend	geen statusregeling bekend
International Stabilization Force, ISF		
Timor Leste (2006-....)	status cfm. diplomaten-verdrag ¹⁰³⁹	

¹⁰³³ Exchange of letters between the government of New Zealand and the government of the Solomon islands constituting an agreement on the deployment of New Zealand personnel to the Solomon islands as members of the International Peace Monitoring Team (with accompanying statutory Declaration; Honiara, 9-10 November 2000 (2000 Pacific Islands Treaty Series 7).

¹⁰³⁴ Sectie 1, derde lid, Annex A, *Military Technical Agreement between the International Security Assistance Force (ISAF) and the Interim Administration of Afghanistan*; 4 January 2002 (<www.operations.mod.uk/isafmta.pdf>).

¹⁰³⁵ Art. 1 van de bijlage bij Accord d'assistance militaire technique entre la République Française et la République de Côte -d' Ivoire ; Parijs 5 februari 1962 (*Journal Officiel de la République Française*, 5 februari 1962). De statusregling is gebaseerd op de vroegere militaire samenwerking tussen beide staten. Aangezien in de visie van Frankrijk troepen tijdens de uitvoering van een operatie altijd handelen in de uitoefening van de dienst, heeft Frankrijk in de praktijk de volledige rechtsmacht over de troepen.

¹⁰³⁶ Art. 10, tweede lid, *Agreement between Solomon Islands, Australia, New Zealand, Fiji, Papua New Guinea, Samoa and Tonga concerning the operations and status of the police and armed forces and other personnel deployed to Solomon Islands to assist in the restoration of law and order and security*; Townsville, 24 juli 2003 (2003 ATS 17; 2003 PITSE 12).

¹⁰³⁷ Idem art. 10, derde lid.

¹⁰³⁸ Sectie 2, onder 3, *CPA Order 17 (rev.): Coalition Provisional Authority Order Number 17 (gewijzigd): Status of the Coalition Provisional Authority, MNF-Iraq, Certain missions and Personnel in Iraq*; z.p., 27 juni 2004 (<www.cpa-iraq.org>).

¹⁰³⁹ Par. 2 Annex A, *Exchange of notes between between the government of New Zealand and the government of the Democratic Republic of Timor-Leste concerning the restoration and maintenance of security in Timor-Leste and the status of visiting personnel in Timor-Leste*; Dili 26 mei 2006 (<www.laohamutuk.org/reports/UN/06SOFAs.html#Australia>).

Overzicht V, strafrechtsmacht Nederland in derde staten i.h.k.v. crisisbeheersingsoperaties	
Uitvoering operaties:	Nederlandse strafrechtsmacht:
Israël , stationering Patriot (1991) Djibouti , stationering Apache (2001) Qatar , stationering KDC-10 (2002)	cfm. systematiek NAVO-statusverdrag¹⁰⁴⁰ exclusief¹⁰⁴¹ echter m.u.v. geldboetes bij strafbare feiten begaan door Nederlands personeel “... tegen hun eigendommen, veiligheid, eigen personeel of uitrusting”¹⁰⁴² status cfm. diplomaten-verdrag¹⁰⁴³
Kirgizië , stationering F-16 (2002- 2004) VAE , patrouille vliegtuig (2002- 2003) Somalië , anti-piraterij (2008-2011) Comoren , a/b schepen (2008-2009) Panama , a/b schepen (2008-2011) Somalië , a/b schepen (2008-2009) Sint Vincent en Grenadines , a/b schepen (2008-2009) Jordanië , a/b schepen (2008-2009)	Beperkt; VAE had rechtsmacht (details MOU zijn niet gepubliceerd)¹⁰⁴⁴ volledige immuniteit¹⁰⁴⁵ volledige immuniteit ? tekst in Spaans volledige immuniteit volledige immuniteit volledige immuniteit

¹⁰⁴⁰ Art. IX, derde/m vijfde lid, *Exchange of notes between the Government of the Kingdom of the Netherlands and the Government of the State of Israel*; Tel Aviv, 22 februari 1991 (Trb. 1991, 91).

¹⁰⁴¹ Art. II, vierde lid, *Notawisseling tussen de regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de regering van de Republiek Djibouti houdende een verdrag inzake de status van het in Djibouti gestationeerde Nederlandse defensie-personeel*; Djibouti, 4 februari 2001 (Trb. 2001, 39).

¹⁰⁴² Art. 12, derde lid, *Overeenkomst inzake de rechtspositie van de strijdkrachten voor militair personeel en troepenrusting tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Staat Qatar*; Dawhah, 11 maart 2002 (Trb. 2002, 98).

¹⁰⁴³ Art. 2 j^o 7, *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Kirgizstan inzake de status van het in Kirgizstan gestationeerde Nederlandse defensie-personeel*; Almaty/Bishkek, 16 januari/12 maart 2002 (Trb. 2002, 107).

¹⁰⁴⁴ Brief van de minister van Defensie aan de Tweede Kamer van 16 oktober 2002 (geen kamerstuknummer bekend).

¹⁰⁴⁵ Par. 11, *Briefwisseling Nederland en Somalië over steun van Nederlandse strijdkrachten bij de bescherming van humanitaire hulp voor Somalië tegen piraterij*; Nairobi, 1 april 2008 (Trb. 2008, 85). In aanvulling op dit verdrag zijn verdragen gesloten met de Comoren (Trb. 2008, 85); Panama (Trb. 2008, 97); Somalië (Trb. 2008, 104); Sint Vincent en de Grenadines (Trb. 2008, 127) en Jordanië (Trb. 2008, 134).

<i>Transit/ondersteuning</i>		
Tadzjikistan transit (2002-2003)	volledige immunititeit ¹⁰⁴⁶	status cfm. diplomaten-verdrag
Oman medisch team (2002)	exclusief	via MOU met het VK die exclusieve rechtsmacht heeft over personeel
Oezbekistan transit (2002-?)	onbekend	Inhoud is geheim
Koeweit transit (2003-....)	exclusief ¹⁰⁴⁷	status cfm. diplomaten-verdrag
Cyprus ondersteuning UNIFIL (2006-2007)	exclusief ¹⁰⁴⁸	status cfm. diplomaten-verdrag
VAE ondersteuning/transit (2009-....)	onbekend	geheime MOU

¹⁰⁴⁶ Par. 1, *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Tadzjikistan inzake de status van het in Tadzjikistan gestationeerde Nederlandse defensie-personeel*; Dushanbe, 17 oktober 2002 (*Trb.* 2002, 207).

¹⁰⁴⁷ Par. 3, *Briefwisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Staat Koeweit inzake de status van het in Koeweit gestationeerde Nederlandse defensie-personeel*; Koeweit, 13 juli 2003 (*Trb.* 2003, 40).

¹⁰⁴⁸ Par. 6, *Notawisseling houdende een verdrag tot verlenging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Cyprus betreffende de status van Nederlands militair- en burgerpersoneel, aanwezig in Cyprus ter ondersteuning van de operatie UNIFIL*; Nicosia, 20 december 2007 (*Trb.* 2008, 10).